

Ple de gom a gom a la conferència d'En Jordi Bilbeny sobre “La censura contra la història de Catalunya als segles XVI i XVII”

Autor: Francesc Robusté
Data de publicació: 16-11-2024

Èxit rotund de la conferència d'En Bilbeny a l'Ateneu Barcelonès, convidat a una “Tertúlia Borralleras”.

El passat dijous 14 de novembre del 2024, a l'Ateneu Barcelonès del carrer Canuda, la sala Jacint Verdaguer es trobà plena de gom a gom escoltant com En Jordi Bilbeny anava desgranant, mica a mica, les evidències de la censura contra Catalunya, especialment als segles XVI i XVII. La censura, apropiació i reescriptura de la història ve de molt lluny, però va tenir els lideratges concrets de Ferran II, la Inquisició, Felip II, Felip V i Franco.

Al segle XVI es promulguen 25 decrets, reials cèdules, edictes i pragmàtiques que regulaven la impressió de llibres de forma que tot llibre havia de ser autoritzat sota pena de mort i es fan llistes de llibres prohibits. Un llibre no podia ser anònim.

A partir del 1550 els editors catalans i valencians ja no deixen que els autors escullin la seva llengua de preferència.

Comparant diverses versions del Quadern de Bitàcola d'En Colom (l'original s'ha "perdut", com el manuscrit del Quixot), es veu clarament que el nom "Hispania" s'ha canviat per "Castella" o que s'afegeix la ubicació "Castella" quan parlen d'ocells o de peixos.

Al gravats d'En De Bry ("America" 1595), s'observen senyeres catalanes a les banderes dels vaixells, banderes que

canvien en còpies posteriors. El mapamundi de Domingos Teixeira de 1573 mostra totes les terres "descobertes" a Amèrica amb escuts de barres vermelles sobre fons daurat.

Hi ha indicis de llengua catalana i referències explícites als orígens catalans (també a València) dels autors de "Gamaliel", "El Lazarillo de Tormes", "La Celestina", etc. Per exemple, Francisco de Aldana era valencià al segle XVI (nascut a Nàpols), i tingut encara per valencià al segle XVIII, però al segle XX el fan "castizamente español como cualquiera de sus antepasados extremeños".

Totes les evidències mostrades per En Jordi Bilbeny aboquen al fet que l'Estat espanyol ha intervingut sempre els llibres i la seva impressió, via Consell Reial (d'Estat) que tenia com a braç armat la Santa Inquisició. Al final, com diu en Jordi, "la història és un constructe del poder".

Quan el presentador i moderador de l'Ateneu que havia convidat a En Jordi Bilbeny va comentar que aquestes perdigonades d'evidències eren fer "cherry-picking", en Jordi va contestar que llavors, canviar els noms, destruir originals en català i canviar personatges deu ser "melon-picking", que són molt més grossos... Amb aquesta anècdota, la xerrada-col·loqui va acabar amb un somriure i vam marxar cap a casa contents, tot i que no sabem de què.

Francesc Robusté